

ТОВ ВИДАВНИЦТВО «РАНОК»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Видавництво «Ранок»

«23» січня 2026 р.

Віктор Володимирович КРУГЛОВ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти

**AI-SCAFFOLD ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ НАВЧАННЯ
В БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ**

Харків – 2026

Розробник(и):

Ворожбіт-Горбатюк Вікторія, доктор педагогічних наук, доктор PhD з права, магістр психології, професор, головний науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінально-виконавчого права Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України;

Доценко Світлана, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Корнієнко Марина, учитель інформатики вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист, заслужений учитель України, відмінник освіти України, нагрудний знак «Василь Сухомлинський»;

Ткаченко Світлана, керівник дистанційних освітніх проєктів Видавництва «Ранок».

Напрямок підвищення кваліфікації: використання інструменту підтримки педагогів в організації навчальної діяльності “Scaffold”.

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти Scaffold: як інтегрувати ключові компетентності в освітню практику». Наказ МОН України № 1514 від 18.11.2025. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1514-18.11.2025.pdf>

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року.

Рецензент(и):

Морквян Ірина, кандидат педагогічних наук, учитель-методист, учитель вищої категорії;

Табарчук Ірина, учителька інформатики вищої категорії, учитель-методист, авторка методичних посібників з інформатики.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена викликами, які розв'язують педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти в умовах трансформації цифрового простору, динамічних змін у сфері освіти, формування навчального контенту та об'єктивної потреби формування здатності до навчання упродовж життя. Особливої значущості вказані виклики надають цифровій компетентності та компетентності кібербезпеки. Це також пов'язано з інтенсивним проникненням технологій із генеративним штучним інтелектом в усі аспекти освітнього процесу. Тож є доцільність AI-SCAFFOLD педагогічної підтримки навчання в базовій середній освіті.

Пропонована програма розроблена на основі Типової програми «Scaffold: як інтегрувати ключові компетентності в освітню практику», взято до уваги запропоновану структуру та адаптивний підхід до планування освітнього процесу, ураховуючи пріоритети Нової української школи. Учасники навчаться застосовувати картки Scaffold, інтегрувати алгоритми з дидактичним потенціалом AI-сервісів для підтримки й розвитку ключових компетентностей здобувачів базової середньої освіти. Навчання за програмою передбачає практичні вправи, що допоможуть освітянам набути досвіду в проєктуванні різних освітніх компонентів. Слухачі оволодіють технологією використання карток Scaffold педагогічної підтримки навчання в базовій середній освіті для розв'язання освітніх завдань за моделлю «Я роблю — Ми робимо — Ви робите».

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми. Використання карток Scaffold є невід'ємною частиною методичної підтримки реалізації Програми. До викладання за програмою передбачено залучення фахівців, які пройшли попередню підготовку з питань використання інструмента Scaffold. У процесі навчання слухачі поступово знайомляться з матеріалами модулів, виконують практичні завдання та складають підсумковий контрольний тест із використанням інструментів освітньої платформи видавництва «Ранок» із можливістю обміну відгуками, думками в групі / закритій спільноті, яка створюється на запит. Передбачено органічне поєднання самостійного опрацювання матеріалу з підтримкою спільноти на освітній платформі та можливістю практично застосувати отримані знання використання технології AI-SCAFFOLD педагогічної підтримки навчання в базовій середній освіті.

Форма підвищення кваліфікації: *інституційна (дистанційна) у синхронному* (участь у вебінарах у режимі реального часу, обговорення питань тем модулів зі спікером і учасниками на віртуальних дискусійних майданчиках із використанням безкоштовних сервісів Canva, Padlet чи

закритих мобільних спільнотах, індивідуально-групова взаємодія із консультантом за допомогою сервісу ZOOM) і асинхронному (самостійне опрацювання відеолекцій, презентаційних матеріалів, виконання практичних завдань у зручний для слухача час (на платформі Академії Ранок).

Освітній процес за Програмою передбачає поєднання синхронних інтерактивних занять (дистанційно) та індивідуальної роботи учасників, зокрема з використанням онлайн-платформи Академії Ранок.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток умінь інтегрувати ключові компетентності в освітню практику за допомогою карток Scaffold.

Завдання підвищення кваліфікації:

- ознайомити з ключовими компетентностями та європейськими рамками контекстно розвитку технологій AI в освіті;
- проаналізувати потенціал освітніх галузей щодо формування ключових компетентностей у базовій середній освіті;
- ознайомити з інструментом AI-Scaffold для планування освітніх компонентів;
- розвинути вміння щодо розроблення компетентнісних завдань та оцінювання навчальної діяльності здобувачів базової середньої освіти за допомогою інструментів AI-Scaffold;
- розробити приклади AI-Scaffold педагогічної підтримки навчальної діяльності з інтеграцією ключових компетентностей.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», наказ МОН України № 1225 від 29.08.2024):

- предметно-методична компетентність (A2);
- інформаційно-цифрова компетентність (A3);
- прогностична компетентність (Г1);
- оцінювально-аналітична компетентність (Г3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами опанування змісту модулів запропонованої програми слухачі оволодіють знаннями та набудуть / удосконалять уміння, навички та способи компетентнісної діяльності щодо:

- *знання й розуміння* основних європейських рамок компетентностей (EntreComp, DigComp, LifeComp і GreenComp), понять «ключові компетентності», «компетентнісний підхід», «інтегрований підхід», ролі ключових компетентностей у базовій середній освіті; співвідношення переліку європейських та українських ключових компетентностей; результатів навчання та ключових компетентностей;
- *набуття умінь і навичок* дослідження рамок компетентностей, розвитку ключових компетентностей здобувачів базової середньої

освіти на основі інтегрованого підходу: прикладів дескрипторів ключових компетентностей в освітніх галузях та їх співвідношення з конкретними видами навчальної діяльності;

- *компетентнісного практичного використання* інструментів AI-Scaffold педагогічної підтримки навчальної діяльності; розроблення завдань за допомогою інструментів AI-Scaffold; формувального оцінювання навчальної діяльності здобувачів базової середньої освіти відповідно до критеріїв та надання зворотного зв'язку;
- *відповідального неперервного розвитку* учасників освітнього процесу для вирішення завдань інтеграції контекстно приписів Стратегії розвитку штучного інтелекту в Україні (сфера загальної середньої освіти і кібербезпеки).

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації.

Оцінювання результатів навчання слухачів здійснюється суб'єктом підвищення кваліфікації та базується на компетентнісному підході.

Система оцінювання спрямована на визначення рівня засвоєння навчального матеріалу, сформованості професійних умінь і досягнення очікуваних результатів програми.

Рейтинг слухача

Рейтинг слухача (РС) визначається як узагальнений показник результатів навчання та формується з урахуванням:

- підтвердженого ознайомлення з усіма навчальними юнітами програми (відеоматеріалами та навчальними матеріалами);
- результатів підсумкового тестування.

Формула визначення рейтингу слухача:

$$PC = OY + PT,$$

де:

OY — факт опрацювання всіх навчальних юнітів програми;

PT — результат підсумкового тестування, виражений у відсотках правильних відповідей.

Практичні завдання в межах програми мають формувальний характер, спрямовані на закріплення навчального матеріалу та не підлягають окремому бальному оцінюванню.

Умови успішного завершення програми

Слухач вважається таким, що успішно завершив програму підвищення кваліфікації, за умови:

- опрацювання всіх навчальних юнітів курсу;
- отримання за результатами підсумкового тестування не менше 60 % правильних відповідей.

Результат оцінювання

Результати оцінювання використовуються для підтвердження факту успішного проходження програми підвищення кваліфікації та є підставою для видачі відповідного документа встановленого зразка.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами успішного виконання програми (подолання встановленого прохідного порогу) слухачеві видається сертифікат про підвищення кваліфікації обсягом 30 год/1 кредит ЄКТС (відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від № 800 21.08.2019 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами). Реєстр виданих сертифікатів оприлюднюється на офіційному вебсайті суб'єкта підвищення кваліфікації — «Видавництво "Ранок"».

Вартість навчання встановлюється залежно від обраного формату супроводу:

500 грн — самостійне опанування матеріалу модулів в індивідуальному темпі, тьюторський супровід за запитом, можливість зворотного зв'язку та індивідуально-групових консультацій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено проведення інтерактивних вебінарів із використанням технологій проблемного викладу, навчання в дії, моделювання AI-Scaffold педагогічної підтримки на практичних заняттях, індивідуальної самостійної роботи слухачів та підсумкового контрольного заходу.

Самостійна робота передбачає індивідуальну аналітичну роботу з нормативно-правовими актами та пропонованими інформаційними ресурсами, методичними матеріалами, самопідготовку до підсумкового тестування.

Підсумкові заходи передбачають фінальне тестування з використанням інструментарію платформи Академії Ранок. Програмою передбачено підсумкову рефлексію, на якій учасники зможуть проаналізувати результати навчання та особистий професійний поступ, здійснити самомоніторинг інтеграції ключових компетентностей в освітню практику та використання AI-Scaffold педагогічної підтримки навчання в базовій середній освіті. Можливе створення за запитом комунікативного майданчика для обговорення викликів і можливостей, виявлених під час курсу.

Зміст програми складається з 3 модулів та 6 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за пропонованою програмою слухачі складають підсумковий тест із 10 питань. Максимальна загальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 100 балів. Прохідний бал — 60. Учасники, які успішно пройшли навчання, склали підсумковий тест і подолали прохідний поріг, отримують сертифікат установленого зразка обсягом 30 год/1 кредит ЄКТС.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту пропонованої програми, складає 30 год, із них: 9 год — лекційні заняття; 15 год —

практична робота (із них психологічної підтримки — 0 год, реалізації інклюзії — 0 год); 6 год — самостійна робота, у тому числі 1 год — тематична рефлексія за результатом організаційного заняття, 1 год — контрольний підсумковий захід.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Організаційне заняття	-	1	1	-	2
МОДУЛЬ 1. КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ					
Тема 1.1. Поняття компетентностей. Прогностичний потенціал AI-Scaffold педагогічної підтримки	1	1	1	-	3
Тема 1.2. Європейські та українські ключові компетентності: картки Scaffold для усвідомленого навчання та доцільного використання дидактичного потенціалу AI	1	1	1	-	3
<i>Разом за модулем 1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>6</i>
МОДУЛЬ 2. РАМКИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ					
Тема 2.1. Європейські рамки компетентностей. Синтезуюча роль цифрової компетентності (Digital competence) учителя та учнів	1	2	1	-	4
Тема 2.2. Взаємозв'язок компетентностей та їх інтеграція в освітній	1	2	1	-	4

процес базової середньої ланки					
Разом за 2 модулем	2	4	2	-	8
МОДУЛЬ 3. КАРТКИ SCAFFOLD. AI-SCAFFOLD ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ					
Тема 3.1. Етапи планування освітнього процесу за допомогою карток Scaffold. Сервіси AI-Scaffold педагогічної підтримки, алгоритмізація вирішення навчальних завдань за моделлю «Я роблю — Ми робимо — Ви робите»	2	4	-	-	6
Тема 3.2. Проектування навчальної діяльності з використанням різновидів карток Scaffold (графічні, когнітивні, мовленнєві, процесуальні)	2	4	-	-	6
Разом за 3 модулем	4	8	-	-	12
Підсумкові заходи, рефлексії	1	-	-	1	2
Усього	9	15	5	1	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Організаційне заняття. Огляд курсу, правила відповідальної участі під час опанування програми. Самодіагностика цифрової компетентності, приписів усвідомленого навчання з використанням AI-Scaffold педагогічної підтримки. *(практичне заняття – 1 год, самостійна робота – 1 год)*

МОДУЛЬ 1

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

(назва модуля)

Тема 1.1. Поняття компетентностей. Прогностичний потенціал AI-Scaffold педагогічної підтримки

(назва теми)

(лекції у формі вебінару — 1 год, практичне заняття — 1 год, самостійна робота — 1 год)

Короткий опис змісту теми

1. Зміст і структура ключових компетентностей у європейському та українському освітньому контекстах.
2. Компетентнісний підхід і ключові компетентності в нормативних документах. Інтегровані результати навчання.
3. Прогностичні ресурси Scaffold.
4. Усвідомлене навчання і приписи Scaffold.

Тема 1.2. Європейські та українські ключові компетентності: картки Scaffold для усвідомленого навчання та доцільного використання дидактичного потенціалу AI

(назва теми)

(лекції у формі вебінару — 1 год, практичне заняття — 1 год, самостійна робота — 1 год)

Короткий опис змісту теми

1. Порівняння переліків європейських та українських ключових компетентностей. Зміст цифрової компетентності суб'єктів базової середньої освіти.
2. Зв'язок компетентностей із результатами навчання.
3. Сервіси AI і алгоритми Scaffold для педагогічної підтримки навчання.
4. Інструментарій AI у навчальних кейсах із формування ключових компетентностей *(за предметними галузями)*.

МОДУЛЬ 2

РАМКИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Тема 2.1. Європейські рамки компетентностей. Синтезуюча роль цифрової компетентності (Digital competence) учителя та учнів

(назва теми)

(лекції у формі вебінару — 1 год, практична робота — 2 год, самостійна робота — 1 год)

Короткий опис змісту теми

1. Структура, цілі та зміст європейських рамок компетентностей: Entre Comp (підприємницька компетентність), DigComp (цифрова компетентність), Life Comp (особистісна, соціальна компетентність та вміння вчитися), Green Comp (компетентності сталого розвитку).
2. Способи інтеграції змісту базової середньої освіти з опорою на цифрову компетентність. Технології, сервіси для персоналізації стратегій підтримки здобувача базової середньої освіти.

Тема 2.2. Взаємозв'язок компетентностей та їх інтеграція в освітній процес базової середньої ланки

(назва теми)

(лекції у формі вебінару — 1 год, практична робота — 2 год, самостійна робота — 1 год)

Короткий опис змісту теми

1. Scaffold для самооцінювання учасниками власних компетентностей за однією чи кількома рамками. Визначення взаємозв'язків між окремими компетентностями в межах однієї або кількох рамок. Створення «Розумних підказок».
2. Практичні кейси використання AI-SCAFFOLD педагогічної підтримки навчання в базовій середній освіті.

МОДУЛЬ 3

КАРТКИ SCAFFOLD.

AI-SCAFFOLD ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ

Тема 3.1. Етапи планування освітнього процесу за допомогою карток Scaffold. Сервіси AI-Scaffold педагогічної підтримки, алгоритмізація вирішення навчальних завдань за моделлю «Я роблю — Ми робимо — Ви робите»

(назва теми)

(лекції у формі вебінару — 2 год, практична робота — 4 год)

Короткий опис змісту теми

1. Структура AI-Scaffold педагогічної підтримки.
2. Умови ефективності AI-Scaffold педагогічної підтримки навчання учнів базової середньої ланки ЗЗСО.
3. Алгоритмізація AI-Scaffold педагогічної підтримки за моделлю «Я роблю — Ми робимо — Ви робите».
4. Запобіжники для AI-Scaffold педагогічної підтримки.

Тема 3.2. Проєктування навчальної діяльності з використанням різновидів карток Scaffold (графічні, когнітивні, мовленнєві, процесуальні)

(назва теми)

(лекції у формі вебінару — 2 год, практична робота — 4 год)

Короткий опис змісту теми

1. Процесуальний блок AI-Scaffold педагогічної підтримки навчальної діяльності.
2. Когнітивний блок AI-Scaffold педагогічної підтримки навчання в базовій середній освіті *(за предметними галузями)*.

3. Мовленнєвий блок AI-Scaffold педагогічної підтримки (за предметними галузями).
4. Графічний блок AI-Scaffold педагогічної підтримки (за предметними галузями).

Підсумкові рефлексії. Самоаналіз результатів навчання та особистого професійного зростання учасників. Чекліст для моніторингу інтеграції ключових компетентностей в освітню практику та використання AI-Scaffold педагогічної підтримки навчання учнів. Обговорення викликів і можливостей, виявлених під час курсу (*лекція-рефлексія – 1 год, проходження контрольного тесту – 1 год*)

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Створення AI-Scaffold: генерація аналогій з навчального життя підлітків.
2. Створення «Розумних підказок» (за предметними галузями).
3. AI-Scaffold для оперативного зворотного зв'язку і формувального оцінювання в базовій середній освіті.
4. Запобіжники для AI-Scaffold педагогічної підтримки.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання (за потреби)

1. Цифрові права, вибір та обов'язки під час розроблення навчального контенту для освітніх компонентів базової середньої освіти (*1 год — опрацювання № 9, 10 зі списку літератури*).
2. Компетентність у сфері кібербезпеки. Розроблення алгоритму використання AI-Scaffold педагогічної підтримки у базовій середній освіті (*1 год — опрацювання № 4, 8 зі списку літератури*).
3. Благополуччя в цифровому середовищі. Приклади AI-Scaffold педагогічної підтримки для усвідомлення відмінностей у потребах у цифровій компетентності між здобувачами базової середньої освіти (*1 год — створення карток з опорою на рекомендації № 10 зі списку літератури*).
4. Самопідготовка до складання підсумкового тесту (*1 год — робота з матеріалами змістовно-методичного забезпечення цієї програми*)

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України № 988-р від 14.12.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
2. Про підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти

(базове предметне навчання) відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України № 1223 від 28.08.2024. URL:

<https://mon.gov.ua/npa/pro-pidvyshchenniakvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv-iaki-zdiisniuvatymut-osvitnii-protse-idsidruhomu-tsykli-bazovoi-serednoi-osvity-bazove-predmetne-navchannia-vidpovidnodo-derzhavno>

3. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження КМУ № 1556-р від 02.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>

Основна література

0. DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens — With new examples of knowledge, skills and attitudes. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>
0. EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101581>
0. GreenComp: the European sustainability competence framework. URL: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/greencomp-european-sustainability-competence-framework_en
0. LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120911>
0. Scaffold: карткова гра, яка революціонує навчання (відео, презентаційний матеріал, короткий і повний посібник). URL: https://www.etf.europa.eu/en/what-we-do/scaffold-card-game-revolutionise-teaching?fbclid=IwY2xjawLnTKtleHRuA2FlbQIxMABicmlkETF1dFg4VmVBVjdsU2tRd3VwAR6SHcWIBsYCAG3esZBzfta0gu_33VQQxfPL3vnYlDtgRYOUU0f-O7A3CFIEwQ_aem_rgr_HL0FOGFYkjeOAxLfqw (дата звернення: 23.02.2026)

Додаткова література

0. Цифрові компетентності. URL: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/projects-and-activities/education-and-training/digital-transformation-education/digital-competence-framework-digcomp/digcomp-30_en#:~:text=The%20DigComp%20framework%20identifies%20the,the%20source%20and%20its%20content (дата звернення: 23.02.2026)
0. Штучний інтелект — асистент сучасного вчителя / С. Доценко, В. Ворожбіт-Горбатюк, Т. Собченко, М. Корнієнко. Харків : Ранок, 2025. URL: <https://ua.izzi.digital/DOS/310062/1384079.html> (дата звернення: 23.02.2026)